Asiantuntijalausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain 1 ja 24 § :n muuttamisesta HE 169/2024 vp

Maaseudun Työnantajaliitto - MTA kiittää mahdollisuudesta lausua kantansa asiassa, esitystä kannattaen. Luonnontuotteiden kerääminen työsuhteessa on viety Maaseutuelinkeinojen työehtosopimukseen jo 10 vuotta sitten ja työtehtävä on kausiluontoinen, joten kausityötodistus tai -viisumi on oikea työlupa kolmansien maiden Suomeen töihin hakeutuville ihmisille.

MTA kannattaa sitä, että Suomessa varmistetaan tänne saapuvien henkilöiden oikeudet ja asiallinen kohtelu. Jokaisen maahamme ulkomailta tulleen henkilön on oltava oikeutettu oikeudenmukaiseen kohteluun ja vastuu metsämarjanpoimijoiden kohtelusta on ennen kaikkea heidät kutsuneella yrityksellä tai poimintaa järjestävällä yrityksellä, joka ainakin kolmansien maiden kansalaisten kohdalla jatkossa toimii työnantajana.

Tämän sanottuani painotan, ettei asiaa kokonaisuudessaan ratkaista vain tällä lakimuutoksella, vaan tämä on vasta alkua. Toivon, että kiinnitetään huomiota myös MTK:n ja Arktiset Aromit ry:n tähän valiokuntakokoukseen lähettämiin lausuntoihin, jotka tarkasti tuovat esille ongelmakohdat, koko tämän selvitysprosessin aikana ja myös jatkoa ajatellen. MTA on ongelmista ja avoimista kysymyksistä samaa mieltä.

Tämän kauden kokemuksia työsuhteessa tapahtuneesta poiminnasta ei ole vielä käyty läpi MTA:n uusien metsämarjayrittäjäjäsenten kanssa, mutta on käynyt ilmi, että työsuhteisuus valitettavasti on tuonut uusia harmaan talouden lieveilmiöitä toimintaan, kuten verottomasti metsämarjoja ostavia, jokaisen oikeuden perusteella poimivilta ihmisiltä, ja eteenpäin myyviä välittäjätahoja. Suhde jokaisen oikeuksien ja työsuhteiden välillä ei ole riittävän tarkasti määritelty, ja tämä luo nähdäksemme paineita myös marjalain kehittämiselle ja tiukentamiselle. Metsänomistajien intressi on nyt toden teolla herännyt, kun kaupallinen poiminta järjestetään myös työsuhteena. Alkuperäinen tarkoitus jokaisen oikeuksille ei ollut luonnontuotteiden keräämisen laajamittaisen liiketoiminnan mahdollistaminen. Silloin, kun liiketoiminta toisen omistamalla maalla on järjestelmällistä ja organisoituja, voidaan perustellusti kysyä, onko jokaisen oikeudet ylitetty. Silti luonnonmarjojen hyödyntäminen on myös suomalaiselle elintarviketeollisuudelle tärkeä asia vienninkin näkökulmasta.

Metsämarjojen poiminta työsuhteessa on jäsenyrityksissämme kaudella 2024 sujunut melko hyvin, mutta asia vaatii lisää koulutusta työnantajille, jäsenistöllemme ja tulevissa

Annankatu/Annegatan 31-33 C 48
00100 HELSINKI/HELSINGFORS
Puhelin/Telefon (09) 725 04 500
Faksi/Fax (09) 725 04 511
info@tyonantajat.fi
www.tyonantajat.fi
Y-tunnus/FO-nummer
0215193-7

työehtosopimusneuvotteluissa neuvottelemme tämän kauden kokemusten perusteella tarkennuksia myös Maaseutuelinkeinojen työehtosopimukseen. Työaikojen valvonta, työntekopaikan määrittely, siirtyminen poimintapaikoille, urakkapalkkaus ja vapaa-ajan käyttö sekä määritelmä tuovat haasteita poiminnan järjestämiseen työsuhteessa. Erityyppinen työlupa, eri lain perusteella, ei saa vaarantaa tasavertaista vapaa-ajan käyttöä.

Kokonaisuus on käytännössä siis hyvin rikkonainen. Metsämarjojen poimintaa harjoittaa erittäin sekalainen ryhmä ihmisiä, joista jatkossa kausityöluvalla kolmansista maista saapuva poimijaryhmä on pelkkä osa. Eli kyseinen sinänsä kannatettava hallituksen esitys ei saa jäädä ainoaksi käsiteltäväksi asiaksi ennakoitavan, turvallisen ja tasavertaisen toimintaympäristön rakentamiselle metsämarjojen poimijoille ja liiketoiminnan harjoittajille, metsänomistajia unohtamatta.

Maaseudun Työnantajaliitto

Helsingissä 7.11.2024

Kristel Nybondas, toimitusjohtaja